

NOTITSER.

Prostitutionsspørgsmaalet som socialøkonomisk Problem.

Over dette Spørgsmaal anstiller Dr. *Hans Haustein* i Berlin interessante Betragtninger i „Deutsche Zeitschrift für Wohlfartspflege“, 1925, Nr. 7.

Forf. gør først opmærksom paa, at der ikke eksisterer og ikke kan eksistere noget uangribeligt Talmateriale over Prostitutionens hele Forekomst. De Stikprøvestatistikker, som lader sig tilvejebringe angaaende de professionelt prostituerede, som Politiet faar med at gøre, er et ensidigt Materiale, forsaavidt som det kun bestaar af de daarligste Typer af disse Individuer, nemlig kun af dem, hvem det paa Grund af deres manglende Intelligens ikke lykkes at undgaa Sædelighedspolitiet og — hvor politimæssig Reglementering af Utugtserhvervet findes — af dem, der frivillig underkaster sig den.

Derimod mener Forf. efter Studiet af Akter i det preussiske Statsarkiv at kunne henvise til, at medens i Midten af forrige Aarhundrede Prostitutionen for Størstedelen rekruttedes af Industrierbejdersker (i 1855 af 296 nye under Kontrol stillede prostituerede 70 %), fulgte der med den i Aarhundredets sidste Fjerdedel stedfundne Forbedring af Arbejdernes Livsbetingelser og af den dermed følgende Klassebevidsthed med ogsaa sædelige Klasseidealer og Klasseforpligtelser et saadant Omslag deri, at i 1898 kun 43.4 % kom fra Industrieller Handelsbeskæftigelser (Behrend — Berlin) — i 1873 af 2224 prostituerede 64.3 %. Hovedmassen af de professionelle, indskrevne prostituerede stammede nu snarere fra Tjenestepigestanden, og Procenttallet af prostituerede fra denne Stand var stadig vokset fra Midten af forrige Aarhundrede til ind i det nuværende: fra 7.1 % i 1855 til 35.7 % i 1873 og 51.3 % i 1898. Til et højt Procenttal kom ogsaa Stillich ved en Undersøgelse i 1902 af de kvindelige Tjenestepigers Stilling i Berlin. Som sidste Erhverv er i en Opstilling, foretaget af Berlins Sædelighedspoliti af dem, der i 1924 blev stillet under

NOTITSER.

Prostitutionsspørgsmaalet som socialøkonomisk Problem.

Over dette Spørgsmaal anstiller Dr. *Hans Haustein* i Berlin interessante Betragtninger i „Deutsche Zeitschrift für Wohlfartspflege“, 1925, Nr. 7.

Forf. gør først opmærksom paa, at der ikke eksisterer og ikke kan eksistere noget uangribeligt Talmateriale over Prostitutionens hele Forekomst. De Stikprøvestatistikker, som lader sig tilvejebringe angaaende de professionelt prostituerede, som Politiet faar med at gøre, er et ensidigt Materiale, forsaavidt som det kun bestaar af de daarligste Typer af disse Individuer, nemlig kun af dem, hvem det paa Grund af deres manglende Intelligens ikke lykkes at undgaa Sædelighedspolitiet og — hvor politimæssig Reglementering af Utugtserhvervet findes — af dem, der frivillig underkaster sig den.

Derimod mener Forf. efter Studiet af Akter i det preussiske Statsarkiv at kunne henvise til, at medens i Midten af forrige Aarhundrede Prostitutionen for Størstedelen rekruttedes af Industrierbejdersker (i 1855 af 296 nye under Kontrol stillede prostituerede 70 %), fulgte der med den i Aarhundredets sidste Fjerdedel stedfundne Forbedring af Arbejdernes Livsbetingelser og af den dermed følgende Klassebevidsthed med ogsaa sædelige Klasseidealer og Klasseforpligtelser et saadant Omslag deri, at i 1898 kun 43.4 % kom fra Industrieller Handelsbeskæftigelser (Behrend — Berlin) — i 1873 af 2224 prostituerede 64.3 %. Hovedmassen af de professionelle, indskrevne prostituerede stammede nu snarere fra Tjenestepigestanden, og Procenttallet af prostituerede fra denne Stand var stadig vokset fra Midten af forrige Aarhundrede til ind i det nuværende: fra 7.1 % i 1855 til 35.7 % i 1873 og 51.3 % i 1898. Til et højt Procenttal kom ogsaa Stillich ved en Undersøgelse i 1902 af de kvindelige Tjenestepigers Stilling i Berlin. Som sidste Erhverv er i en Opstilling, foretaget af Berlins Sædelighedspoliti af dem, der i 1924 blev stillet under

Kontrol, angivet 183 huslig Gerning, 158 Arbejdersker, men da siden Krigstiden mange Tjenestepiger har ombyttet denne Stilling med den mere ubundne som Fabriksarbejderske, antager Forf., at en Del af de i sidstnævnte Opstilling som Arbejdersker opførte i Virkeligheden er udgaede fra Tjenestepigestanden.

Om hvad der betinger Storstadens Prostitution gør Forf. derefter en Række Bemærkninger, som, skønt de nok har særligt Hensyn til de for Tiden raadende Forhold i tyske Storbyer, dog for en Del har Almengyldighed. For Tjenestepigernes Vedkommende finder Forf. følgende særlige Momenter: Deres Opvoksen paa Landet i naive seksuelle Vaner, deres Fortsættelse med seksuel Omgang i Byen, hvor de imidlertid pludselig staar overfor Faren for at faa Kønssygdom, hvilket ofte koster dem deres Stilling og sætter dem paa Gaden. Endvidere dette: Selv rykkede bort fra de Omgivelser, hvor de havde deres Rod, lever de i en Familiekræds, hvis Forhold og Interesser de dog ingen rigtig Andel har i, og som forsaavidt kun forstærker Følelsen af deres egen Ensomhed. Hvor Lønnen — trods fri Station — ikke er stor, maa de se sig om efter Midler, hvorved de kan skaffe dem Pynt og andre Behageligheder. Det kun ydre Samkvem med Mennesker, hvis Livsvaner er mere differentierede end de, der svarer til deres eget sociale Dannelsesstrin, kan vække Lyster eller Trang hos dem, hvis Tiltredsstillelse de da søger at naa gennem Midler og ad Veje, som kun skaffer dem den ydre Skal, medens de mangler Forudsætninger for at tilegne dem Kærnen.

I Almindelighed kan man — siger Forf. — roligt paa-staa, at Flertallet af professionelt prostituerede stammer fra de lavere Lag. Endvidere, at det i Reglen ikke drejer sig om Sult, ikke om virkelig Nød men om Lyster, der vækkes ved for stor Spænding i den sociale Klassedeling. Ofte er det psykiske og intellektuelle Brist, som har bragt dem ud af deres Stilling og ført dem — udygtige som de er til at fortjene deres Underhold ved Arbejde — ud i Prostitutionen. Under sin Omtale af Prostitutionens — om end ikke den professionelle, kontrollerede Prostitutions — Rekruttering af Kvinder, der arbejder i Handels- og Industrivirksomheder som Ekspeditricer, Maskinskriversker og Kontoristinder dvæler Forf. ved, hvorledes netop unge, uselvstændige Piger ogsaa af Middelklassen i stedse stigende Tal drages til Arbejde ved Handel og Industri. Ved deres Erhvervsvirksomhed undrages

de tildels Forældrehjemmets Værn, og deres Samarbejde med jævnaldrende fra Arbejderklassen og med unge Mænd ogsaa af deres egen Kreds gør dem bekendt med Anskuelse og Vaner, som tidligere var dem fjærne og kan resultere i og i hvert Fald efter Forf. Mening for tyske Storbyer er resulteret i en almindelig Nivellering af Moralbegrebet. Man kan vel — siger Forf. — for de store Byer slaa fast, at Jomfruelighed har ophørt med at være et Karakteristikum for den i Ægteskab indtrædende Pige af Middelklasserne. Ved Tal hentede fra Folketællinger i Tyskland i 1910 og 1918 belyser Forfatteren Misforholdet i Antal af Mænd og Kvinder, og hvorledes derfor Muligheden af et Ægteskab af rent talmæssige Grunde maa lades ude af Betragtning for et stort Antal Kvinder i den Alder, hvorpaa det i denne Sammenhæng navnlig kommer an.

Om Vanskeligheden ved at besvare Spørgsmaalet om, hvor Begrebet erhvervsmæssig prostituerede begynder og hvor det ender gør Forf. baade træffende og skarpe Bemærkninger.

Efter saaledes at have strejft de forskellige Faktorer, som fører de enkelte Kategorier af Kvinder til Prostitution, kaster Forf. til Slut et Blik paa den almindelige socialøkonomiske Tilstands Indflydelse paa Prostitutionsmarkedets Stilling. Forf. mener at kunne fastslaa, at financier Højkonjunktur ogsaa betyder Højkonjunktur for Prostitutionen, medens Krisetider ogsaa betyder magre Tider for de prostituerede. Forf. støtter dette navnlig paa den norske Statistik over Kønssygdomme, hvis Kurve paa karakteristisk og slaende Maade til forskellige Tider har vist Maksima i gyldne Tider, Minima i Nedgangstider, thi med Kønssygdommens Stigen hænger dog Promiskuitet og Prostitution sammen. I Højkonjunkturtider skaber ogsaa den geskæftige Alkoholkapital Forlystelsessteder afpassede for enhver Smagsretning, hvilket driver Nydelsessygen op. Alkoholkapitalen kommer den hos baade Mænd af de besiddende Klasser og Mænd af de brede Folkemasser stigende Efterspørgsel efter løse Kønnsforbindelser imøde, og det forcerede Arbejde i Højkonjunkturtider i Fabrik, Forretning og Kontor gør de unge arbejdende Mænd modtagelige for den Afspænding, som de kan finde i Alkohol og Prostitution. Og anderledes ligger Forholdet ikke hos Kvinden. Ogsaa hos hende fremkalder Fabriksarbejdets Ensformighed, Virksomheden paa Kontor og i Forretning Trang til Afveksling fra den graa Hverdag og til Udløsning for denne Trang. Paa den Maade kommer Kvindens Ønske efter nogen Glans over Tilværelsen Mandens Ønske om kønslig Tilfredsstillelse imøde. Det er for Kvindens

Vedkommende noget af det samme, som Universitetsprofessor E. von Düring, Frankfurt a/M, er inde paa, naar han blandt mange andre sociale Forhold, som bør bringe os til ved Behandlingen af Prostitutionsspørgsmaalet ikke i første Række at tale om Uret, Synd, Straf, bl. a. nævner „die Freudlosigkeit der Arbeit“.

Det foran anførte er i Modstrid med den almindelige Antagelse, at Prostitutionen, da Kvindens Overgang til den betinges af hendes daarlige sociale Stilling, forholder sig omvendt proportionelt til Samfundskonjunkturerne. Modstriden er dog efter Forf.s Mening kun tilsyneladende. Faktisk falder Konjunkturstigninger og Prostitutionsmaksima sammen. Forklaringen er, at vel stiger Efterspørgslen efter Prostitutionen i Højkonjunkturtider kunstigt i Forhold til Efterspørgslen i Normaltider eller i Krisetider, men Tilbudet leveres dog stadig af de Erhvervsgræne, i hvilke der raader daarlige Arbejdsmuligheder, og en finacial Højkonjunktur strækker sig dog i Almindelighed ikke til alle Kategorier af Handelen og Industrien. En anden Faktor er den ved Højkonjunkturen forøgede Spænding mellem Fortjenesten i de Klasser, fra hvilke de prostituerede kommer, selv om ogsaa de af den forhøjede Gennemsnitsindkomst sættes i Stand til at give mere ud paa Tilfredsstillelsen af deres Nydelsesliv, og Fortjenesten i de Klasser, hvorfra de prostitueredes Kunder kommer — de besiddende Klasser i videste Forstand. Saaledes kan Prostitutionen til en vis Grad betragtes som et Produkt af stærke økonomiske Spændinger, der potenserer sig i Tider, i hvilke et kraftigt finacialt Opsving gør sig gældende.

C. Schepelern-Larsen.